

We zullen ons echter verder niet met de verschillende typen ophouden, doch alleen nog even spreken over het papegaaisnavelachtige type (nos. 242 en 244). Behalve deze bevatte het atelier nog een tweetal, dat nog niet in een volledigen staat van afwerking verkeert. Prof. Schwantes is van meening, dat we hier niet te doen hebben met de papegaaisnavel van La Madeleine, wegens het gemis van den karakteristieken stichel-afslag, doch met een ander instrument van vrijwel gelijksoortig model. We moeten toegeven, dat dit verschil met het Magdalenienwerktuig bestaat. Toch is het instrument zeer zeker als stichel of graveerstift gebruikt en de proeven die we er in die richting mee op been en hout deden, slaagden dan ook uitstekend. In korten tijd heeft men er mee in hout een groef getrokken of liever geduwd; bewerking van been vraagt vanzelfsprekend iets meer tijd. Het werktuig dient dan gehanteerd te worden als een moderne „burin”, o.a. door graveurs bij de koper-gravure gebruikt.

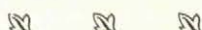
Opmerkelijk is, dat we, naast de „echte” papegaaisnavel der Fransche Magdalenien-stations, onze Elspeter papegaaisnavel nergens in de literatuur over de praehistorie hebben aangetroffen. Toch moet ook dit model van graveerstift meer verbreid zijn geweest, althans men kan moeilijk aannemen, dat een technisch reeds zoozeer volmaakt instrument uitsluitend plaatselijk is voorgekomen. Bovendien is het instrument, zij het in kleineren vorm, reeds eenige malen door ons in de nederzettingen in het Noorden van ons land aangetroffen. Hier schijnt echter het mesolithicum zich er meester van te hebben gemaakt en leefde het type in verkleinden vorm voort.

Werden de werktuigen van Elspeet I vervaardigd van fraaie roode en gele silex, de artefacten van Elspeet II zijn gefabriceerd van de alledaagsche Veluwsche vuursteen in de grauwe, weinig sprekende tinten. Een artefact, no. 246, is van lichtgrijze kwartsiet.

We hopen met het vorenstaande wederom te hebben bijgedragen, om de belangrijkheid van onze vaderlandsche steentijdcultuur aan te toonen. En nogmaals wekken we ieder op, om, waar zich de gelegenheid voordoet, te speuren naar de relictten der praehistorie, want met rassche schreden gaat de cultiveering van onzen bodem zijn gang en daarmee de vernietiging van hetgeen van zooveel waarde is voor onze kennis van den mensch uit den oertijd.

De werktuigen zijn alle in ons bezit.
De afbeeldingen zijn op ware grootte.
Putten,
Oosterwolde (Fr.)

JO BEZAAN.
H. J. POPPING.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Plantengeografie en Bodem en Plantengroei van den Beer. Van de artikelen Plantengeografie door J. Heimans uit de 1e en 2e afl. (Mei en Juni 1931) en van het artikel Bijdrage tot de kennis van Bodem en Plantengroei van den Beer (Hoek van Holland) door A. de Graaf in de 2e afl. zijn, zoover de voorraad strekt, overdrukken verkrijgbaar tegen storting van resp. f 0.60 en f 0.40 voor ieder der beide artikelen op postrekening No. 15205 van den uitgever W. Versluys' Uitgevers Mij., 2e Oosterparkstraat 221—223, Amsterdam-Oost.

Uileballen gevraagd. Door de vriendelijkheid van den heer Bernink te Denekamp ontving ik een aantal (ruim dertig) uileballen, verzameld in den toren aldaar. Hierinkwamen behalve twee vogelschedeltjes niet minder dan *elf* zoogdiersoorten voor, verdeeld als volgt: 1 jong bruin ratje,

1 huismuis, 1 dwergmuis, 9 boschmuizen, 3 jonge woelratjes, 27 gewone veldmuizen, 14 aardmuizen, 1 rosse woelmuis, 47 gewone spitsmuizen, 16 huisspitsmuizen (*Crociodura russula*) en 1 waterspitsmuis.

Wie zendt eens een partijtje uileballen naar het Zoölogisch Museum (Plantage Middenlaan 53, Amsterdam C) verzameld in de buurt van Nijmegen, van Venlo of van 's Hertogenbosch? A.S.

Phaenologica. Naar aanleiding van uw aantekening over den zachten winter 1931/32 in de laatste aflevering van „De Levende Natuur”, kwam ik op de gedachte dat enkele phanologische aantekeningen van de twee vorige jaren, door mij als amateur genoteerd, misschien ook nog uw belangstelling zouden hebben. Daarom schrijf ik over uit m'n notaboekje:

1929: 16 Dec. de hazelaar heeft reeds slappe, gele katjes; 27 Dec. 't moerashertshooi staat nog prachtig langs den rand van de vennen onder water; op den drogen kant is 't zoo goed als weg.

1930. 7 Januari. De witte doovenetel bloeit in 't bosch. 26 Januari. De maagdepalm bloeit. 1 April. De Fitis zingt in de Vughtsche hei. 2 April: De botvink heeft z'n nestje al klaar. 22 April: Nog 'n bonte kraai gezien. 14 October: Bloeiende boschanemonen in Liesbosch gevonden.

1931. 1 Januari: De merel zit volop te fluiten in de pereboom. 15 Januari: 't Is guur en koud weer, maar de merel zit toch uit volle borst te fluiten. (Hij heeft 't verder de heele maand vol gehouden).

Naar aanleiding van de verschillende mededeelingen omtrent *Allium vineale* in de Flora van H. H. & T.: „een enkele keer bevat de bloeiwijze niets dan bolletjes; en Heukels: „vaak alleen bollen dragend” heb ik daar bij gelegenheid eens nauwkeuriger op gelet: *zéér* dikwijls vond ik ze met alléén bolletjes, maar in een aantekening van 1930, 29 Juli, heb ik staan: „Van de exemplaren van wijnlook viel 't op dat nu bijna alle bestonden uit bolletjes + bloempjes. In den voorzomer (op dezelfde plaats) bijna alle alléén bolletjes”.

Ik schrijf u dit, omdat ik weet, dat ook de meest pretentielooze opgaven van amateurs uw belangstelling altijd hebben.

4 Febr. '32.

P. DONATUS, Seraf. Semin. Langeweg.

Spelen konijnen „haasje-over”? Het zij mij vergund u een kleine inlichting te vragen. Ik zou n.l. graag weten, of het u bekend is, dat hazen en konijnen wel eens een spelletje doen, precies gelijk aan het *haasje over* van onze jongens (dus elk springt over de ruggen van een stuk of wat heen en gaat dan vooraan staan opdat de anderen over hem heen springen). Mijn zuster heeft het bij Wassenaar van konijnen gezien; maar ik vind het nergens geboekstaafd. Niet dat ik aan haar waarheidsliefde twijfel; maar in de wetenschap moet men met meer aankomen dan met getuigenissen van anderen. Ik wilde er n.l. op wijzen, dat de verklaring, die het groote Ned. Woordenboek geeft van de uitdrukking *haasje over* niet deugt en dat de juiste verklaring voor de hand ligt.

's Grav. 7 Febr. 1932.

M.

Zeearend (*Haliaeetus albicilla* L.). Begin December 1931 ontdekten wij op een boschjacht in deze provincie een arend. Op het dier dat wel onder schot kwam, werd niet geschoten, doch integendeel werd den jachtopzichter order gegeven, het, zoo mogelijk, te bewaken.

Op 12 Januari j.l. toen de opzichter den boom wist, die als rust- en slaapplek uitgekozen was, wees hij den vogel aan een van onze Friesche ornithologen, die hem met den kijker van vrij nabij rustig kon beschouwen.

Op 25 Januari was de arend, ofschoon van rustplaats veranderd, nog steeds in dezelfde omgeving.

Uit deze mededeeling blijkt, dat er ook wel jagers zijn, die niet alles wat onder 't bereik van hun geweer komt, neerknallen.

Ruigpoot-buizerden (*Buteo lagopus lagopus* Brünn). In den herfst van 1931 werd, zoowel langs de kust als in het midden van Friesland, een groote trek van ruigpoot-buizerden waargenomen. Op één plaats zag ik er 7 bijeen.

Leeuwarden, Febr. 1932

J. P. WIERSMA

Een Vogelvers. Wij zijn wel wat huiverig voor het opnemen van gedichten, vooral om gebrek aan ruimte. Het zou anders wel van belang kunnen zijn, om eens te laten zien hoe onze dichters en dichtersessen omtrent de levende natuur „raak” of „mis” kunnen zijn. Een geval van „raak” drukken we hieronder af. Het is om heimwee te krijgen naar den Noordpolder. Helaas schrijft Lucas mij, dat de Korensork of Grauwe Gors daar in het Noorden van Groningen veel minder algemeen voorkomt dan vroeger en dat is ook het geval met het Blauwborstje. T.